

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes De Deo Homine, Sive De Incarnatione Filii Dei

Hurtado de Mendoza, Pedro

Antverpiae, 1634

Disputatio LXVI. Vtrùm in Christo fuerit dolor sensibilis? S. Thom. art. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82720](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82720)

Rom. v. 17. & 18. vbi Apostolus ait, *ius tos esse coheredes Christi.* Exigit ergo vt compariamur cum Christo, vt cum illo regnemus; nos autem verè patimur: si ergo compatimur cum Christo, ergo & ille verè fuit passus, sicut verè regnat. hæc verba Pauli: *Si autem filij, & heredes: heredes quidem Dei, coheredes autem Christi: si tamen compatimur, vt & conglorificemur.* exi-
 ssumo enim quod non sunt condigne passiones huius tempo-
 ris ad futuram gloriam, que reuelabitur in nobis. Plenæ
 sunt Scripturæ huiusmodi vocibus.

§. 3. Ratione probatur. Primò: quia Christus as-
 sumpfit quidquid non dicit imperfectionem mo-
 ralem, imò assumpfit humanitatem aptam morti,
 siti, doloribus, tristitiæ, & alijs affectibus, quibus
 Christus vitam ageret his calamitatibus plenam, &
 mortem obiret acerbam: at sine passibilitate hæc
 contingere non possunt: ergo. Secundò, probatur
 argumento S. Thomæ sic: Christi corpus sæpè læ-
 debatur vel siti, vel fame, vel fatigatione itineris;
 maximè autem tempore passionis: ergo Christus
 sentiebat & dolebat eos cruciatus. Consequentiã
 Primùm est Isaia c. 53. *Virum dolorum, & scientem
 infirmitatem.* Item: *Verè languores nostros ipse tulit, &
 dolores nostros ipse portauit.* Item: *Ipsè autem vulneratus
 est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera
 nostra: disciplina pacis nostræ super eum, & liuore eius sa-*

nati sumus. Deinde sensus Christi erant expediti ad
 sentiendam corporis læsionem: Item & appetitus, *S. Thom.*
 ad displicendum in ea: quid ergo defuit, vt doleret
 sui corporis læsionem?

§. 4. Tria S. Thomas obseruat, quæ priùs ani-
 maduerterat Damasc. 3. de Fide c. 20. quibus pas-
 siones Christi differunt à nostris. Primùm ex parte
 obiecti: nos enim illis inclinamur ad malum non
 rarò: nulla autem Christi passio fuit de obiecto
 prauo. Secundò, ex principio: in nobis enim ena-
 scuntur aliunde ex obiectis, præueniuntque ra-
 tionem: Christus autem pro suo arbitratu eas sine-
 bat oriri. Tertiò, ex effectu: quia nostræ sæpè nos
 trahunt ad peccatum; Christum verò nec per som-
 nium. Vbi aduertit ex Hieron. in Christo non dici
 passiones: quia passio ex appetitu ascendit ad vo-
 luntatem, quam trahit secum; dicuntur autem pro-
 passio, quia sistunt in solo appetitu. qua voce non
 pauci vtuntur. Verùm doctè P. Valquez obseruat
 disp. 62. n. 5. eos motus verè esse passiones: quia
 fiunt cum alteratione qualitatis faciliè euanescentis,
 & quia multi Patres ita loquuntur: Scripturæ
 autem nomine passio non propassio vtuntur: est au-
 tem per accidens passio voluntatem moueri. Sed
 quæstio est parat mouenti.

DISPUTATIO LXVI.

Vtrum in Christo fuerit dolor sensibilis?

S. Thom. art. 5.

§. 1. Onclusio est affirmatiua: quia ad do-
 lorem sensibilem tantùm requirun-
 tur læsio corporis, & sensus læsionis:
 quæ omnia fuerunt in Christo.

§. 2. Dolor sensibilis est affectus,
 quo appetitus materialis sibi displicet in obiecto
 corpus affligente, quod sensu percipitur: dolor
 enim in genere est displicentiã de malo proprio
 præsentis; sensibilis autem est, quæ pendet à perce-
 ptione sensus. Christum Dominum sensisse & exer-
 cuisse appetitum circa obiecta sensu externo per-
 ceptibilia, patet ex sexcentis Scripturæ testimonijs.
 Matth. 4. 2. *Et cùm ieiunasset quadraginta diebus, &
 quadraginta noctibus, postea esurijt.* esurire autem, est
 famem sentire, & appetere cibum: quod non con-
 tingit sine dolore stomachi cibum requirentis; quia
 sentit calorem humidum non sine dolore stomachi
 depopulantem. Ioan. 4. 6. *Iesus ergo fatigatus ex itinere,
 sedebat sic supra fontem.* De fatigatio autem est dis-
 plicentiã de corporis lassitudine, qua sic interdum
 afficimur, vt humeri videantur plumbei, quorum
 pondus ferre nequeunt pectus & armus; pedes au-
 tem & brachia præ dolore soluantur. Matth. 27.
 34. *Dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum; & cùm
 gustasset, noluit bibere.* percepit ergo, & palatum ex-
 horruit: è vino enim illo hausit acerbissimum sa-
 porem: bibere autem recusauit, non quia adeò insi-
 pidum & amatũ; sed quia ita erat confectum, vt mi-
 nueret sensuum cruciatũ, quod Dominus recusauit.

§. 3. Christum verè passum sensibilem dolorem,
 constat Primùm ex c. 26. Matth. v. 39. Vbi Chri-
 stus Patrem orauit, vt ab ipso passionis calicem de-
 clinaret. Calix autem significat in præsentis mor-
 tem doloribus plenam, quos ita Christus perhor-
 ruit, vt sanguinem sudaret: si autem eos cruciatus
 non esset sensurus, nec illis torquendus, cur tam
 enixè orauit, ne cogeretur illum bibere? Lege c. 53.
 Isaia, *Virum dolorum, & scientem infirmitatem.* illi au-
 tem dolores erãt ex passione corporea. *Verè languo-
 res nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit.* liuore
 eius sanati sumus, scilicet dolore capto ex vulneribus,
 quibus huiusmodi fuit eius corpus. Pro eo quod labora-
 uit anima eius, &c. Totum illud caput est de morte
 Christi & doloribus quos pertulit. Lege item psal.
 68. Vbi clarè describuntur dolores & angustie
 Christi in morte obeunda, maximè v. 27. *Et super
 dolorem vulnerum meorum addiderunt.*

§. 4. Dices Primò, visione beata impediti do-
 lorem, vt patet in extasi. Respondeo, visione ex na-
 tura rei donandum Christi corpus impassibilitate;
 hac autem negatã, visio non impedit sensuum
 actus: quia ab eis minimè pendet, nec ipsi ad eam
 concurrunt, nec per spiritus animales, nec per spe-
 cies impressas. Extasis autem fit per repræsenta-
 tionem, ad quam concurrunt spiritus animales:
 trahuntur autem hi tanto impetu, vt deserant sen-
 sus, qui propterea aut parum, aut nihil sentiunt.

§. 5. Obijcis Secundò, B. Hilarium lib. 10. de

Trinit.

S. Thom.
q. 15. a. 6.
& 7.

Trinit. asserentem Christum non habuisse dolorem. Respondeo, Hilarium locutum de dolore, quo mors fugeretur; non verò de dolore, qui subderetur voluntati moriendi: ait enim non potuisse mortem timere, qui eam liberè, & sua voluntate obiit. Admittit item dolorem, & alias passiones sine effectu passionum, scilicet sine impatientia, & voluntate fugiendi: inquit enim, *nec tamen ita, ut passionis conficeretur iniurijs.* Denique probat has passiones assumptas à Verbo, non ex infirmitate,

sed ex voluntate, ad demonstrationem naturæ humanæ: agit enim contra hæreticos asserentes Christum fuisse ignorantem, timidum ac inhabilem, sicut sunt cæteri hominum. Hos reprehendit inambulatione Christi super aquas, & alijs miris potestibus Christi, qui ut mira potuit efficere, sic potuit & dolorem vitare; si voluisset. Inferiùs autè tristitiam admittit in Christo ex amore eiusdem in eos. Sanè subdifficilis est Hilarius: sic tamen facillè componitur. Vide P. Maldonatum in Matth. 26. 37.

DISPUTATIO LXVII.

Vtrum in Christo fuerint tristitia, & timor?

S. Thom. art. 6. & 7.

§. 1.

Onclusio affirmatiua. Dolor à tristitia differt: quòd ille habet pro obiecto corporis læsionè; hæc verò habet pro obiecto malum interiùs apprehensum, licet etiam sit per sensum externum, vt cum quis tristatur ex amisso honore, vel etiam ex damno alterius, quem amat. Christum verè habuisse tristitiam, patet ex Matth. 26. n. 37. & 38. *Tristis est anima mea vsque ad mortem.* Item, *Cæpit contristari, & mæstus esse.* Contrà: Isaiæ 42. dicitur de Christo, *Non erit tristis, neque turbulentus.* P. Vasqu. disp. 62. n. 11. rectè explicat hunc locum, *tristem in præsentia sumi pro truci, siue feroci:* quod patet ex alia voce *turbulentus*, scilicet per ferociam se & omnia turbans.

§. 2. Negate videtur S. Thomas propriè timorem in Christo propter Aristot. auctoritatem; verùm Christum timuisse testis est Marcus c. 14. n. 33. *Et cepit pauere, & cadere.* P. Maldonat. in c. 26. Matth. n. 37. hæc ait, *Et ita omnia docent, Christum timuisse mortem, vt negari saluà Scripturæ auctoritate non possit.* Pauere apud sacros & profanos nihil est, quàm timere, nisi fortè addat vehementiam timoris: vbi autem Scripturæ & Patres planè loquuntur, sunt accipiendi propriè, dum nihil obest. Hic autem vnus obijcitur Aristot. in quem impingendum est, ne illi deferantur: quin quod loquitur Aristot. non de timore; sed de illo quem orator per-

suadere debet, vt ciues sibi consulant: si autem damnum effugi non potest, non est timor persuadendus à theore, sed ciues armandi ad illud æquo animo ferendum.

§. 3. Caiet. opinatur in appetitu Christi fuisse propriè timorem: quia illi proposita fuit mors abstracta ab infallibilitate: at in anima Christi eum non fuisse propriè. Verùm Caiet. deuiat à S. Thoma, negante in Christo speciem timoris proprii. Deinde sensus & appetitus Christi mouebantur ex imperio voluntatis: hæc autem certò sciebat mortem esse infallibilem; vnde propter connexionem harum potentiarum repræsentata fuit mors appetitui vt certa: & cum animus Christi fuerit velle angere propter nos, non reliquit appetitui speciem effugiendi; sed illi efficacissimè proposuit vim tormentorum certò futurorum: quibus ita contremuit appetitus, vt sit actus in pauorem, mæsticiam & tædium. Meritò etiam ait P. Vasqu. disp. 62. n. 17. esse dignum graui censura, negare in voluntate Christi timorem: nam, vt patet ex B. Epiphani. hæresi 77. & ex P. Maldon. in cap. 26. Matth. n. 37. ijs testimonijs vritur VI. Synodus, & alij Patres, ad probandum, à Verbo assumptam mortem. S. Thomas non negat in voluntate timorem: quem admittit in appetitu. Hac de re fusè ago vol. 2. disp. 113. sect. 5. quòd me reijcio.

DISPUTATIO LXVIII.

De admiratione, ira & via Christi.

S. Thom. art. 8. 9. & 10.

§. 1.

Vltisariam capitur admiratio; semper tamen est de re excedente facultatem naturalem admirantis in eo statu, in quo eam miratur; vt vir miratur fortitudinem pueri; quia ipse in ætate id non posset, vt rectè obseruat P. Vasquez

disp. 62. n. 38. & 39. quapropter solet à duobus spectantibus rem aliquam miram, alter mirari, alter verò non: quia qui non miratur, potest rem illam facere, aut eius causas cognoscere. vnde Deus nihil mirari potest. Hinc ortum traxit Aristotelis doctrina 4. Ethicor. cap. 3. magnanimum non esse procliuem